

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Woningstichting Beter Wonen Vechtdal
De heer J. Schoemakers
Postbus 19
7770 AA HARDENBERG

Inlichtingen bij
Gerard Wijnsma
telefoon 038 499 71 86
g.wijnsma@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina
1
Uw brief
Uw kenmerk

Geachte heer Schoemakers,

U heeft, namens Woningstichting Beter Wonen Vechtdal, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 30 augustus 2018² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag is vanwege het renovatieproject van woningen in de complexen 05102 en 05201, gelegen aan de Witmanweg, Prinses Marijkelaan en de Prinses Margrietlaan te Slagharen. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Zaaknummer
5073703

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing⁴ van het verbod om:

- de nesten en/of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁵;
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁶.

Deze ontheffing is in verband met de renovatie van woningen te Slagharen complex 05102 en 05201, gelegen aan de Witmanweg, Prinses Marijkelaan en Prinses Margrietlaan, Slagharen.

Het volgende stuk van de aanvraag⁷ maakt onderdeel uit van de ontheffing:

- Eelerwoude, juli 2018. Projectplan Wet natuurbescherming Renovatielocaties Beter Wonen Vechtdal 2019.

Deze ontheffing is geldig vanaf de eerste dag na het verzenden van onze beslissing tot en met 21 augustus 2023.

---

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid
² EDO-kenmerk 2018/0440336
³ EDO-kenmerk 2018/0481182
⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid van de Wnb.
⁵ Art. 3.1, tweede lid van de Wnb.
⁶ Art. 3.5, vierde lid van de Wnb.
⁷ EDO-kenmerk 2018/0440336

Bijlagen

Datum verzending

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁸. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 1.757,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Gerard Wijnsma, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 71 86. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-003469 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

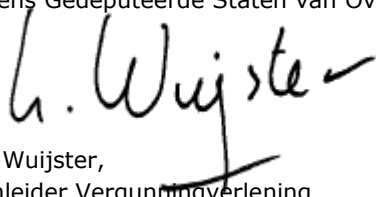
2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Op maat gemaakte nokkast gierzwaluw

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hardenberg;
- Eelerwoude, dhr. V. de Lenne.

---

⁸ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Neem ook contact met ons op als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Afhankelijk van de situatie kan een wijziging van de ontheffing nodig zijn of moeten extra maatregelen worden genomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

1. Als u het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan moet u dit ter goedkeuring voorleggen aan de provincie. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met ons meldpunt.
2. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts) personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
3. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden bij het meldpunt.

Uw brief
Uw kenmerk

Soortspecifiek

Huismus - algemeen

4. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare broedperiode van de huismus. De broedperiode van de huismus loopt van maart tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de broedperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.

Huismus - tijdelijke maatregelen

5. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u tijdelijke kasten voor de huismus ophangen op de volgende wijze:
  - De huismuskasten worden aangeboden met een compensatiefactor 2 per verblijfplaats (dus 60 kasten);
  - De huismuskasten worden geclusterd opgehangen. Hierbij wordt er gezorgd dat de huismuskasten met de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen of dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit;

- De huismuskasten worden op minimaal 3 meter hoogte geplaatst en hebben een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter;
- De kasten worden op een voor de huismus geschikte wijze en plek opgehangen. Dit betreft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van bijv. een dakgoot. De kast wordt bij voorkeur op een hoek of langs de kopse kant van een gebouw in de koele, schaduwrijke noord- en oostgevels aangebracht;
- In de directe omgeving van de huismuskast dient continu voldoende dekking aanwezig te zijn (minimaal 3 à 4 meter hoog opgaand groen), en dient er altijd (binnen 100 à 200 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar te zijn;
- De kasten dienen van voldoende duurzaam materiaal te zijn en op een voldoende duurzame wijze worden bevestigd. Het materiaal dient te bestaan uit hout of houtbeton. Het materiaal waarvan ze zijn gemaakt mag niet behandeld zijn met chemische middelen;
- De kasten dienen voldoende veilig te zijn tegen predatoren. Dit geldt voor de verblijfplaats zelf, als ook dat er voldoende opgaand groen in de directe omgeving aanwezig is als dekking voor huismus;
- De huismuskasten dienen minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn;
- De kasten moeten bij voorkeur binnen 100 á 200 meter van de huidige nesten opgehangen worden, bij uitzondering tot 500 meter, maar buiten de invloed van de werkzaamheden;
- De kasten worden opgehangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. De locaties worden in het veld bepaald.
- De locaties van de kasten moeten na plaatsing in het logboek worden aangetekend.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Huismus-ongeschikt maken bestaande nesten

6. Drie tot vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden moeten de nesten en rustplaatsen van de huismus ongeschikt gemaakt worden. Het ongeschikt maken mag niet in de broedperiode uitgevoerd worden. Indien werkzaamheden doorlopen in het broedseizoen, worden de betreffende verblijfplaatsen voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt gemaakt. In de laatste maand van de gewenningsperiode van drie maanden kan al aangevangen worden met het langzamerhand ongeschikt maken van de oorspronkelijke verblijfplaats.
7. Het ongeschikt maken van de nesten en rustplaatsen van de huismus moet plaatsvinden door het afdichten van de toegangswegen. Vanuit de dakgoot worden de openingen naar het dak dichtgemaakt, zodat via de dakgoot geen toegangswegen meer mogelijk zijn. De zijkanten van de daken (de hoekwoningen) moeten worden afgetimmerd. Indien ook elders nog toegangswegen zijn, zoals rondom de schoorstenen, worden deze tevens afgedicht. Indien noodzakelijk, kunnen ook andere wijzen van ongeschikt maken worden toegepast zoals het verwijderen van dakpannen of het open zetten van het dak. De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige beslist, uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.

Huismus – permanente maatregelen

8. Voor de huismus moeten permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn direct na afronding van de werkzaamheden. U moet hiervoor vogelvides gebruiken. Alle daken van de te renoveren woningen moeten voorzien worden van vogelvides.

Gierzwaluw - algemeen

9. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare broedperiode van de gierzwaluw. De broedperiode van de gierzwaluw loopt van half april tot en met half augustus. De werkzaamheden aan woningen met verblijfplaatsen van de gierzwaluw moeten buiten deze periode worden uitgevoerd en afgerond. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de broedperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige⁹ op het gebied van de gierzwaluw. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.

Gierzwaluw – permanente maatregelen

10. Voor de gierzwaluw moeten permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn direct na afronding van de werkzaamheden. U moet hiervoor op maat gemaakte kasten gebruiken, die u in de nok van de gevels ophangt. Deze kast moet gemaakt zijn van duurzaam ceder- of robiniahout / trespa. In bijlage 3 van dit besluit is het type kast weergegeven. De kasten moeten opgehangen worden aan dezelfde woning waar de oorspronkelijke verblijfplaats van de gierzwaluw aanwezig was.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Gewone dwergvleermuis - algemeen

11. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare overwinteringsperiode loopt van november tot en met maart. De kwetsbare kraamperiode loopt van half mei tot half juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.

Gewone dwergvleermuis – tijdelijke maatregelen

12. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u tijdelijke vleermuiskasten ophangen. Het ophangen van deze kasten moet op de volgende wijze gebeuren:
- De kasten worden aangeboden met een factor 4 per aanwezige verblijfplaats (dus 16 kasten);
  - De kasten worden in de directe omgeving van de verblijfplaatsen opgehangen, binnen 100 á 200 meter van de oorspronkelijk verblijfplaats;

---

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

- Bij compensatie van zomerverblijfplaatsen wordt een gewenningsperiode gehanteerd van 3 maanden in de actieve periode van vleermuizen voorafgaand aan de werkzaamheden. Bij de balts- en paarverblijfplaatsen en vermoedelijke winterverblijfplaatsen wordt een gewenningsperiode gehanteerd van 6 maanden in de actieve periode van vleermuizen voorafgaand aan de start van de balts- en paarperiode;
- De kasten worden opgehangen op minimaal 3 meter hoogte en hebben een vrije aanvliegroute;
- De locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten het bereik van roofdieren;
- De kasten worden zoveel mogelijk opgehangen in verschillende windrichtingen, zodat verschillende microklimaten worden aangeboden;
- De kasten worden opgehangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
- De locaties van de kasten moeten na plaatsing worden genoteerd in het logboek.

Gewone dwergvleermuis-ongeschikt maken bestaande verblijfplaatsen

13. De verblijfplaatsen worden 3 tot 5 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, maar buiten de kwetsbare perioden. Een week voorafgaand aan het ongeschikt maken moet U de toezichthouder melden wanneer u gaat starten met het ongeschikt maken en op welke wijze u ongeschikt maakt. In de laatste maand van de gewenningsperiode (3 maanden, zomerverblijf, 6 maanden, paarverblijf) kan al aangevangen worden met het langzamerhand ongeschikt maken van de oorspronkelijke verblijfplaats. Het ongeschikt maken kan op verschillende manieren worden uitgevoerd; door het verwijderen van de dakpannen, het op tochtstand plaatsen van de dakpannen, licht gebruiken of door het afdichten van de toegangswegen met exclusion flaps. Welke maatregelen daadwerkelijk gekozen worden, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden onder leiding van de begeleidende ecooloog en de uitvoerder beslist en uitgevoerd. Let ook op eventuele verblijfplaatsen aan de bovenzijde van de spouw. Na het ongeschikt maken moet een extra controle worden uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De onderhoudswerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.

Gewone dwergvleermuis – permanente maatregelen

14. De daken moeten tijdens de werkzaamheden geschikt gemaakt worden als duurzaam alternatief voor de gewone dwergvleermuis. U moet bij het dakoverstek een ruimte creëren tussen de dakpannen en het dakbeschot, zoals dat ook in de huidige situatie aan de orde is. Deze ruimte moet toegankelijk gemaakt worden door dezelfde breedte aan te houden bij de in- en uitvliegopeningen (globaal 1,5 – 2 cm breed). Een ecologische deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis moet betrokken worden bij het ontwerp van deze voorziening en tijdens de uitvoering.

Overige zaken

15. De ontheffinghouder moet een ecologisch logboek (laten) bijhouden, uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan onder andere om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen, permanente verblijfplaatsen, wijze van toegankelijk maken van het dak

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

voor vleermuizen, wijze van ongeschikt maken, en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	11
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	11
	A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten	11
	A1.2 Doelstelling van het project	12
	A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	13
	A1.4 Periode	13
	A1.5 Onderliggende documenten	13
	A1.6 Aanvullende gegevens	13
A2	Bevoegdheid	14
	A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	14
A3	Procedure	14
	A3.1 Overeenstemming andere provincie	14
	A3.2 Adviesverzoek aan gemeente	14
	A3.3 Relevante overige besluiten ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
A4	Toetsingskader soorten	14
	A4.1 Wettelijke regels	14
	A4.2 Provinciaal beleid	15
	A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	15
	A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	15
	A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten	15
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	16
B1	Inhoudelijke beoordeling	16
	B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	16
	B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	16
	B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek	17
	B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten	18
	B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag	18
	B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling	21
	B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten	23
	B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag	23
	B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging	23
	B1.4 Wettelijk belang van het project	23

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	23
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang	25
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	25
B1.6	Toetsing aan overige vereisten	25
B1.7	Eindconclusie toetsing	25
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	26
B2	Adviezen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
B2.1	Bespreking van adviezen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
C	Slotconclusie	26

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Woningstichting Beter Wonen Vechtdal beheert een groot aantal woningen waar de komende jaren onderhouds- en vervangingswerkzaamheden moeten worden uitgevoerd. De aanvraag heeft betrekking op de locatie Slagharen, complex 05102 en 05201.

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Het plangebied betreft een wijk met voornamelijk geschakelde woningen van zes en vier wooneenheden met pannendaken. Deze daken bieden veel mogelijkheden voor gebouwbewonende soorten (open stootvoegen, bereikbare ruimte onder de pannen, boeiboorden etc.). Het groen in de wijk concentreert zich voornamelijk rondom de achtertuinen. Langs de wegen zijn enkele plantsoenen met heesterbeplantingen aanwezig en de wegen worden veelal

begeleid met bomenrijen met bomen van een beperkte omvang (20-30 cm diameter borsthoogte).

Binnen het plangebied liggen diverse woningen die verkocht zijn en niet meer in bezit zijn van de woningstichting Beter Wonen Vechtdal. Indien gewenst kunnen de betreffende particulieren meedraaien in de renovatiewerkzaamheden van Beter Wonen Vechtdal. Om die reden zijn alle woningen meegenomen binnen de begrenzing waar nu gewerkt gaat worden.

Aan de woningen vindt groot onderhoud en verduurzaming van de woningen plaats. De daken van de woningen worden geïsoleerd en verouderde materialen die aan het einde van hun levensduur zijn worden vervangen.

Werkzaamheden die worden uitgevoerd zijn:

- aanbrengen extra isolatie onder de pannen;
- vervangen dakgoten;
- vervangen dakpannen;
- binnenwerkzaamheden (schilderen, interieurvervanging).

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Er worden geen werkzaamheden aan het openbaar groen of de tuinen uitgevoerd.

De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2019, in de periode maart tot en met oktober. Globaal duren de werkzaamheden 3 tot 4 maanden. In verband met eventuele uitloop en vertragingen wordt voor een langere periode een ontheffing aangevraagd, zodat wijzigingen in de planning mogelijk zijn.

Uw kenmerk

De wijziging in de aanvraag betreft aanvullingen en het intrekken van de aanvraag voor een aantal andere plangebieden (in andere delen van de gemeente Hardenberg; Bergentheim, De Krim, Gramsbergen, Hardenberg en Sibculo). In deze plangebieden zijn de werkzaamheden zodanig aangepast dat geen overtredingen van de Wnb plaatsvinden.

A1.2 Doelstelling van het project

Het onderhoud is aan de ene kant onderdeel van het noodzakelijke instandhoudingbeheer van de woningen en aan de andere kant wordt een verbetering nagestreefd. Daardoor gaan de woningen langer mee en wordt de isolatie van de woningen verbeterd. De woningen dateren uit de jaren 50/60 en zitten aan het einde van de levensduurcyclus. Door nu te investeren kunnen deze woningen voor 25 jaar door geëxploiteerd worden.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van de verbodsbepalingen en soorten, zoals opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: soorten en verbodsbepalingen

Soort	verbodsbepaling	nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk vernielen of beschadigen ¹⁰	voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen ¹¹
huismus	X		
gierzwaluw	X		
gewone dwergvleermuis			X

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 21 augustus 2018 tot en met 21 augustus 2023.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Eeleroude, juli 2018. Projectplan Wet natuurbescherming Renovatielocaties Beter Wonen Vechtdal 2019.
- Eeleroude, juli 2018. Flora en faunaonderzoek. Woningrenovatie complexen Beter wonen Vechtdal.
- Eeleroude, oktober 2018. Aanvulling gegevens ontheffing. Renovatie locaties beter Wonen Vechtdal 2019
- RPS, mei 2018. Asbestinventarisatie.

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 30 augustus 2018 ontvangen. Op 23 oktober 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 1 november 2018¹² en 19 november 2019¹³ ontvangen.

¹⁰ Art. 3.1, tweede lid

¹¹ Art. 3.5, vierde lid

¹² Ons kenmerk 2018/0496007.

¹³ Ons kenmerk 2018/0514552.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden (hoofdzakelijk) plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁴. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

Uw brief

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Hardenberg gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Uw kenmerk

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁵ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁶ zijn voor de toetsing relevant.

---

¹⁴ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

¹⁵ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁶ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁷ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁸ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling¹⁹ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

¹⁷ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁸ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

¹⁹ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Nesten van de gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor de nestplek niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten²⁰ (voorheen de soortenstandaard) van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en gericht onderzoek naar vleermuizen, huismus, gierzwaluw en overige soorten. In onderstaande tabel zijn de onderzoeksmomenten voor het plangebied weergegeven. De onderzoeken zijn gebaseerd op de kennisdocumenten en het vleermuisprotocol.

Datum	Type onderzoek	Tijd	Aantal onderzoekers	Weersomstandigheden
4 april 2016	Huisumus	09:45-12:45	1	Droog, onbewolkt, ± 10 °C, Windkracht 1
18 april 2016	Huisumus	09:30-12:30	1	Droog, onbewolkt, ± 16 °C, Windkracht 1
21 mei 2018	Gierzwaluw en kraam-onderzoek vleermuizen	20:30-0:00	2	Droog, half bewolkt, ± 20 °C, Windkracht 1
9 juni 2018	Gierzwaluw en kraam-onderzoek vleermuizen	02:45-0:15	2	Droog, licht bewolkt, ± 15 °C, Windkracht 2
29 juni 2018	Gierzwaluw en kraam-onderzoek vleermuizen	21:00-0:30	2	Droog, onbewolkt, ± 21 °C, Windkracht 1
10-juli-2018	Gierzwaluw	20:30-0:00	1	Droog, onbewolkt, ± 20 °C, Windkracht 1
28 augustus 2017	Baltsonderzoek vleermuizen	22:00-1:30	1	Droog, onbewolkt, ± 16 °C, Windkracht 0
28 september 2017	Baltsonderzoek vleermuizen	22:20-1.50	1	Droog, bewolkt, ± 16 °C, Windkracht 1

²⁰ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

In deze wijk is redelijk veel activiteit van gierzwaluw aangetroffen. In totaal zijn ongeveer 20/30 gierzwaluwen gierend door de wijk vastgesteld. Van gierzwaluw is een kleine kolonie waargenomen aan de kopse kant van de woning aan de Prinses Marijkelaan 126, hier zijn vorig jaar zes nestkasten geplaatst die hier permanent blijven hangen. Er bleken er dit jaar meteen 5 van bezet, waarvan alle broedparen jongen hadden. Daarnaast is nog een broedpaar aanwezig onder de nokpan van de woning aan de kopse kant van Prinses Margrietlaan 26. Buiten het plangebied zijn aan de noordkant nog enkele territoria aanwezig (5-10) waarvan 2 broedparen die in nestkasten broeden.

Huismus komt algemeen voor Slagharen. In het plangebied zijn 30 territoria vastgesteld. Deze maken deel uit van een grote populatie huismussen, alleen rondom het plangebied zijn al bijna 75 broedparen vastgesteld. Ze komen overal verspreid door de wijk voor, waarbij clusters zich vooral concentreren rondom de woningen met het meeste achterstallig onderhoud. Het gaat hierbij om zingende mannetjes die vanaf de daken van de woningen zingen, en vrijwel allemaal broeden onder de onderste rij pannen. Daarnaast hangen in deze wijk ook veel huismuskasten waarvan er 6 door huismussen gebruikt worden. Ze foerageren door de gehele wijk, waarbij het zwaartepunt rondom de verblijfplaatsen ligt. De huismussen maken het gehele jaar gebruik van het plangebied als leefgebied.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Gewone dwergvleermuis komt algemeen voor in de wijk en foerageert voornamelijk langs de laanbeplanting langs de Prinses Margrietlaan en het openbaar groen aan de zuidzijde van het plangebied. Het totale aantal foeragerende dieren in het plangebied wordt ongeveer op 10-15 exemplaren geschat. Vliegroutes zijn niet aangetroffen in de wijk.

Uw brief

Uw kenmerk

Binnen het plangebied is in de kraamperiode een enkele zomerverblijfplaats aangetroffen van gewone dwergvleermuis. Tijdens de baltsronden zijn op 3 locaties paar/baltsverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. De exacte locaties zijn niet duidelijk geworden. Deze exemplaren hadden een duidelijke binding met deze gebouwen maar zijn niet in of uitvliegend aangetroffen. De verblijfplaatsen zijn weergegeven in onderstaande tabel. Zomer en paarverblijven worden vermoedelijk door enkele exemplaren ook in de winter gebruikt.

Adres	Type verblijfplaats	Aantal waargenomen exemplaren	Waar aanwezig in gebouw
Prinses Marijkelaan 104	Paar/balts/winterverblijfplaats	1	Onduidelijk
Prinses Margrietlaan 27	Paar/balts/winterverblijfplaats	1	Onduidelijk
Prinses Margrietlaan 14	Paar/balts/winterverblijfplaats	1	Onduidelijk
Prinses Marijkelaan 116	Zomerverblijfplaats	1	Nokpan

Van de laatvlieger zijn vijf à zes foeragerende exemplaren waargenomen, namelijk boven de vijver en het groen aan de westkant van de wijk. Verblijfplaatsen of vliegroutes zijn niet aangetroffen. Ook zijn in de baltsperiode geen baltsende laatvliegers vastgesteld.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Volgens de aanvrager is het onderzoek uitgevoerd volgens de kennisdocumenten en het vleermuisprotocol 2017. Uit de beschrijving van het onderzoek blijkt dat de onderzoeken naar de gierzwaluw en de huismus geheel volgens de standaarden zijn uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de periode, tijdstip, aantal personen, het aantal bezoeken, tussenruimte en de weersomstandigheden. Voor het vleermuisonderzoek hebt u op basis van de bereikbaarheid en

overzichtelijkheid van het plangebied onderbouwd waarom het plangebied met 2 personen goed kon worden onderzocht. De onderzoeken zijn voldoende om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen te kunnen bepalen. Uit het onderzoek is niet duidelijk naar voren gekomen waar alle verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis precies aanwezig zijn. Omdat de spouwmuren reeds geïsoleerd zijn, is het aannemelijk dat een groot aantal verblijfplaatsen aanwezig is onder het dak. Echter, het is niet uitgesloten dat een aantal verblijfplaatsen in de spouwmuur aanwezig is. Isolatiemateriaal in de spouwmuur kan in de bovenste helft na verloop van tijd wat inzakken. Door het inzakken van dit isolatiemateriaal ontstaat een ruimte waar de gewone dwergvleermuis in kan verblijven.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Gierzwaluw

In het gebied Slagharen komen verblijfplaatsen van gierzwaluw voor in de te renoveren woningen. Het gaat om 5 broedparen in kasten en 1 broedpaar onder de nokpan van een te renoveren woning. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kan een tijdelijk effect ontstaan en kan verstoring op gierzwaluw en hun verblijfplaatsen optreden.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van gierzwaluw. Er zijn twee locaties waar gierzwaluwen broeden in het plangebied Slagharen, in kasten (5 broedparen) en onder een nokpan (1 broedpaar). Deze woningen worden buiten het broedseizoen van gierzwaluw (volgens de aanvraag mei- eind juli) gerenoveerd. De kasten blijven tijdens en na de renovatie hangen en zijn na de werkzaamheden meteen weer geschikt. De verblijfplaats onder de nokpan is na de werkzaamheden niet meer geschikt.

Nadat de werkzaamheden zijn afgerond worden permanente verblijfplaatsen aangebracht in de vorm van een gierzwaluwvoorziening in de nok op de locaties waar de verblijfplaats van gierzwaluw onder de nokpan is aangetroffen. Deze voorziening biedt plaats aan 5 broedparen. Een beschrijving van deze maatregel is opgenomen in bijlage 3.

Tijdelijke voorzieningen zijn niet noodzakelijk omdat de woningen buiten het broedseizoen van gierzwaluw gerenoveerd worden en de kasten en nokvoorziening aan het begin van het volgende broedseizoen beschikbaar is. Buiten het broedseizoen maakt gierzwaluw geen gebruik van verblijfplaatsen. Door het waarborgen van de functionaliteit komt de lokale instandhouding van de gierzwaluw niet in gevaar.

Huismus

In het plangebied zijn 30 nestplaatsen van huismus waargenomen. Met het vervangen van dakbeschot verdwijnen deze nestplaatsen. De overige functies in de omgeving worden niet aangetast.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden huismuskasten opgehangen. De gebruikte kasten worden in eigen beheer gemaakt. De kasten worden in de directe omgeving van het plangebied opgehangen, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Huismuskasten worden aangeboden met een compensatiefactor 2. Dit betekent dat voor elk broedpaar twee huismuskasten worden opgehangen. Voor alle huismuskasten wordt een gewenningsperiode aangehouden van drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden. Kast worden opgehangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige en volgens de voorwaarden uit het kennisdocument.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de huidige verblijfplaatsen van de huismus ongeschikt gemaakt door het afdichten van de goten (in de periode voor het broedseizoen). Vooralsnog wordt gekozen voor de laatste maatregel, het afdichten van de toegangswegen. Vanuit de goten worden de ruimten tot onder het dak dichtgepurd. De zijkanten van de daken (de hoekwoningen) worden afgetimmerd. Indien er ook elders nog toegangswegen zijn, zoals rondom de schoorstenen, worden deze tevens afgedicht. Deze methode is door de aanvrager in het verleden al vaker toegepast. Hier werden goede resultaten mee verkregen, de aanwezige huismussen wijken dan snel uit naar de mitigatiekasten of woningen die reeds eerder gerenoveerd zijn en waar vogelvides zijn toegepast. Wel wordt rekening gehouden met de inzet van andere methoden van ongeschikt maken zoals het verwijderen van de dakpannen, deze op de tochtstand te plaatsen of de toegangswegen op een andere wijze af te sluiten. Deze werkzaamheden worden begeleid door een ecologisch deskundige.

In de nieuw te realiseren daken worden vogelvides toegepast. Met deze methode is er voor de huismus broedgelegenheid onder de eerste rij dakpannen, waar ze nu ook broeden. Deze methode wordt over de gehele lengte van het dak toegepast, aan beide zijden, zonder aparte invliegopeningen. Beter Wonen Vechtdal heeft zelf deze vogelvides ontwikkeld zonder aparte openingen, de ruimte vanaf de goot is open, verder werkt deze hetzelfde als een normale vogelvide. De constructie is ook bij vorige renovaties van de aanvrager toegepast, hier zitten overal alweer huismussen onder het dak.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

In de omgeving van het plangebied komt de huismus ook veel voor. In en buiten het plangebied zijn vele huizen en gebouwen aanwezig die als verblijfplaats kunnen dienen. Door de maatregelen zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende, geschikte en onderling bereikbare verblijfplaatsen. Door het waarborgen van de functionaliteit komt de lokale instandhouding van de huismus niet in gevaar.

Gewone dwergvleermuis

Door de werkzaamheden kunnen de aanwezige verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis tijdelijk ongeschikt raken. Niet bij alle verblijfplaatsen is de daadwerkelijke invliegopening of verblijfplaats vastgesteld. Doordat de spouwen in het verleden zijn geïsoleerd, zijn de verblijfplaatsen waarschijnlijk achter beplating of onder het dak.

Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van gewone dwergvleermuis. Er wordt gewerkt buiten winterperiode. De winterperiode loopt van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode waarin gewerkt wordt is afhankelijk van de type verblijfplaats binnen het plangebied en wordt bepaald door de begeleidende ecooloog.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden als alternatief kasten aangeboden van het type Vivara Chilon. Deze worden in de directe omgeving van het plangebied opgehangen, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De kasten worden aangeboden met een compensatiefactor 4. Dit betekent dat elke verblijfplaats wordt gecompenseerd door het ophangen van 4 vleermuiskasten. Voor de vleermuiskasten wordt een gewenningsperiode aangehouden van drie (zomerverblijfplaats) of zes (balts- en paarverblijfplaats) maanden voorafgaand aan de werkzaamheden. Kasten worden opgehangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige en volgens de voorwaarden die ontleend zijn aan het kennisdocument.

Hoe de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis ongeschikt worden gemaakt is afhankelijk van de weersomstandigheden. De verblijfplaatsen worden voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, maar buiten de kwetsbare perioden (dus in de periode maart-april). Ongeschikt maken kan op verschillende manieren worden uitgevoerd: verlichting plaatsen ter hoogte van de in- en uitvliegopeningen, aantal dakpannen verwijderen, dakpannen op 'tochtstand' plaatsen of plaatsen van 'exclusion flaps'. Bij voorkeur wordt gekozen voor het verstoren van het interne microklimaat door het verwijderen van een aantal dakpannen of het plaatsen van de dakpannen op tochtstand. Welke maatregelen daadwerkelijk gekozen wordt, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden onder leiding van de begeleidende ecooloog beslist, uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. Waarschijnlijk wordt met exclusion flaps gewerkt die de toegangswegen afdichten. Aangezien de meeste verblijfplaatsen onder het dak zitten is er voor gekozen ruimten kleiner dan 2 centimeter achter de gevelpannen open te laten. Zo worden vleermuizen niet opgesloten maar kunnen gierzwaluw en huismus er niet inkomen. Hiervoor is gekozen omdat ook met extra maatregelen onvoldoende gegarandeerd worden dat geen vleermuizen worden opgesloten als deze worden dichtgemaakt. De werkzaamheden vinden plaats in de actieve periode van vleermuizen en niet bij panden waar kraamverblijfplaatsen zitten, pannen worden handmatig verwijderd waardoor vleermuizen weg kunnen vliegen. Renovatie aan panden waar verblijfplaatsen bekend zijn, gebeurt onder toezicht van een ter zake kundig ecooloog.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Na afloop van de werkzaamheden wordt ervoor gezorgd dat de gewone dwergvleermuis weer gebruik kan maken van de woningen als verblijfplaats. Aan welke eisen dit moet voldoen, wordt bepaald tijdens de werkzaamheden met een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen en de uitvoerder. Er wordt in ieder geval met onderstaande punten rekening gehouden:

- Bij het vervangen van de dakpannen wordt in de toekomstige situatie dezelfde breedte aangehouden bij de in- en uitvliegopeningen (globaal 1,5 - 2 cm breed, afhankelijk van de soort).
- Bij het aanbrengen van isolatie wordt er eveneens voor gezorgd dat er een ruimte tussen dakpan en dakbeschot voor vleermuizen beschikbaar blijft (minstens 3 cm).
- Bij het gebruik van isolatieplaten wordt voorkomen dat vleermuizen direct contact kunnen hebben met de isolatie door het af te werken met ruw plaatmateriaal/harde ruwe buitenlaag.
- Als windveren of boeiboorden geschilderd worden, worden gaasmatjes aangebracht om ervoor zorg te dragen dat vleermuizen voldoende grip hebben.

Er vinden geen geplande werkzaamheden plaats aan boeiboorden en de betimmering, deze verblijfplaatsen worden dan ook niet aangetast. Mocht het toch nodig zijn in individuele gevallen betimmering te verwijderen dan wordt een opening van 1,5-2 cm als invliegopening gerealiseerd zodat deze verblijfplaatsmogelijkheden behouden blijven.

De maatregelen worden standaard bij alle woningen toegepast, ook omdat vleermuizen veel wisselen tussen verblijfplaatsen. Na de werkzaamheden zijn de ruimten onder het dak weer toegankelijk.

Op de betreffende locatie is geen grootschalig onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis, maar op basis van ervaring van Eelerwoude in de regio en waarnemingen in de omgeving van het plangebied, is de gewone dwergvleermuis algemeen verspreid door de regio heen vastgesteld. In en buiten het plangebied zijn vele huizen en gebouwen aanwezig die als verblijfplaats kunnen dienen. Door de maatregelen zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende, geschikte en onderling bereikbare verblijfplaatsen.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Gierzwaluw

De woningen met door gierzwaluwen bewoonde kasten en de woning waar gierzwaluw bij de nokpan een verblijfplaats heeft worden gerenoveerd buiten het broedseizoen van de gierzwaluw. De broedperiode van de soort loopt van half april tot half augustus, in de aanvraag is een beperktere periode weergegeven. Om te borgen dat u buiten de kwetsbare periode werkt, moet u voorafgaand aan de uitvoering een melding doen aan onze toezichthouder.

Direct na afronding van de renovatie wordt voor de verblijfplaats onder de nokpan voorzien in permanente alternatieven in de vorm van maatwerk kasten. Deze kasten vormen een goed alternatief om in te broeden. Deze kasten worden op dezelfde locatie geplaatst als waar de gierzwaluw in de huidige situatie broedt en zijn beschikbaar voor het volgende broedseizoen. Hierdoor is het aannemelijk dat deze kasten het volgende broedseizoen gebruikt worden als nestlocatie. Deze permanente kasten moeten van ceder- of robiniahout zijn om een lange levensduur te garanderen.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Wij hebben bovenstaande maatregelen vastgelegd in de voorschriften 9 en 10.

Wij adviseren u om bij de hoekpannen openingen te creëren (evt. door het uitzagen van toegangen), zodat de gierzwaluw ook onder de pannen kan komen. Deze maatregel is niet noodzakelijk, maar komt de lokale populatie wel ten goede.

Uw brief

Huismus

Uw kenmerk

De woningen worden voorafgaand aan de broedperiode van de huismus ongeschikt gemaakt als verblijfplaats. Dat voorkomt het opzettelijk doden van eventueel aanwezige huismussen tijdens de werkzaamheden en voorkomt dat tijdens de werkzaamheden broedende huismussen aanwezig zijn. Ook worden broedende huismussen niet verstoord tijdens de werkzaamheden. De broedperiode van de soort loopt van maart tot en met augustus. Om te borgen dat u buiten de kwetsbare periode de verblijfplaatsen ongeschikt maakt, moet u voorafgaand aan de uitvoering een melding doen aan onze toezichthouder.

Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen kan op verschillende wijzen worden uitgevoerd. U geeft aan vooralsnog te kiezen voor het afdichten van de toegang tot de verblijfplaatsen door het afdichten van de toegang tot onder het dak vanuit de goot in combinatie met aftimmeren.

Als tijdelijke alternatieve nestlocatie hangt u twee huismuskasten op per nest (60 kasten in totaal). U geeft aan dat deze eigengemaakte kasten geschikt zijn als nestlocatie voor de huismus. De tijdelijke huismuskasten worden drie maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats opgehangen. Dit is overeenkomstig met het kennisdocument²¹. In de aanvraag is uitgewerkt binnen welke afstand en onder welke voorwaarden deze tijdelijke kasten geplaatst kunnen worden, overeenkomstig met het kennisdocument.

U hebt geen informatie opgenomen over het verwijderen van de tijdelijke kasten. De tijdelijke kasten dienen ten minste te blijven hangen tot nadat de vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismuskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de huismus plaatsvinden.

---

²¹ Kennisdocument huismus

Gelijktijdig met de dakrenovatie zorgt u voor nieuwe voorzieningen onder het dak in de vorm van vogelvides, die in eigen beheer worden vervaardigd. De vogelvide wordt in het kennisdocument beschreven als een maatregel om de functionaliteit te behouden. U wilt vogelvides aanbrengen onder alle daken. Hierdoor worden voldoende alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd.

Wij hebben deze maatregelen vastgelegd in de voorschriften 4 t/m 8.

Gewone dwergvleermuis

De woningen worden buiten overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis ongeschikt gemaakt als verblijfplaats. U houdt geen rekening met de kraamperiode als gevoelige periode, aangezien geen kraamverblijfplaatsen zijn aangetroffen. Aangezien wel een zomerverblijf is aangetroffen, is ook de kraamperiode een kwetsbare periode. Om te borgen dat u buiten deze kwetsbare periode werkt, moet u voorafgaand aan de uitvoering een melding doen aan onze toezichthouder.

Als tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaats hangt u vier tijdelijke vleermuiskasten op per verblijfplaats. De voorgestelde maatregelen zijn voldoende en komen overeen met de vereisten uit het kennisdocument van de soort. De betrokken exemplaren van de gewone dwergvleermuis kunnen gedurende de werkzaamheden tijdelijk uitwijken naar de vleermuiskasten. De locaties van de tijdelijke vleermuiskasten en de datum van plaatsing moeten kenbaar gemaakt worden aan de toezichthouder. U hebt geen informatie opgenomen over het verwijderen van de tijdelijke kasten. Deze tijdelijke kasten dienen ten minste te blijven hangen tot zes maanden nadat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis plaatsvinden, mits uit een voorafgaande controle blijkt dat de kasten niet op dat moment in gebruik zijn.

De voorgestelde wijzen van ongeschikt maken zijn in principe voldoende. Bij het ongeschikt maken moet ook rekening worden gehouden met verblijfplaatsen die zich aan de bovenzijde van de spouw bevinden, waar het isolatiemateriaal is ingeklonken. In aanvulling moet u een extra controle uitvoeren voordat de onderhoudswerkzaamheden worden aangevangen. Deze controle moet u uitvoeren met behulp van een batdetector. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. Vervolgens kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden.

Bij het plaatsen van het dak wordt het dak weer geschikt gemaakt voor de gewone dwergvleermuis gemaakt. Hierdoor kan de gewone dwergvleermuis weer onder het dak komen. Omdat alle woningen op deze manier wordt gerenoveerd, zal de staat van instandhouding niet verslechteren.

Het aanbrengen van een ruimte onder het dak en de ruimte tussen dakpan en overstek is belangrijk en moet voldoen aan de vereisten van de gewone dwergvleermuis. In de aanvraag is een aantal aandachtspunten benoemd voor de toegang en de te behouden ruimte. Bij de uitvoering van de renovatie moet aantoonbaar volgens deze aandachtspunten worden gewerkt. Het is daarom noodzakelijk dat een ecologische deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis betrokken wordt bij de realisatie van de voorzieningen en de wijze van realisatie wordt vastgelegd in het ecologisch logboek.

Wij hebben bovenstaande maatregelen vastgelegd in de voorschriften 11 t/m 14.

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Conclusie toetsing

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis verloren gaan. Hiervoor is ontheffing nodig. Door de genomen maatregelen in planning, en door het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen blijft voor de betrokken soorten de functionaliteit gewaarborgd.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

De werkzaamheden maken de woningen energiezuiniger en de levensduur wordt verlengd. Door voor groot onderhoud en verduurzaming te kiezen is het niet nodig om een geheel nieuwe bouwlocatie te zoeken. Door de huidige locatie te vernieuwen wordt gekozen voor een duurzame oplossing. In deze situatie zijn geen alternatieven beschikbaar. Een locatieafweging is niet gemaakt, gezien de te renoveren woningen nu eenmaal op deze locatie liggen. Ook is het uitvoeren van groot onderhoud en verduurzamen op een andere locatie niet mogelijk, omdat het geen oplossing biedt voor de betreffende woningen.

Een alternatieve inrichting of werkwijze door bijvoorbeeld geen isolatiewerkzaamheden aan het dak uit te voeren is niet mogelijk. Dit zou niet resulteren in het beoogde doel; het verduurzamen van de woningen. Bij de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de aanwezige soorten. Het behouden van de verblijfplaatsen in zijn huidige vorm is daarbij niet mogelijk. De woningen worden in de toekomst weer geschikt gemaakt als verblijfplaats. Door het nemen van mitigerende maatregelen, zoals het werken buiten de kraamperiode van vleermuizen en het broedseizoen van vogels en het voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken van de verblijfplaats, worden effecten op individuen voorkomen. Op die manier wordt afdoende rekening gehouden met de betreffende soorten en zorgvuldig gewerkt. Werken in een alternatieve periode, zou juist tot meer verstoring voor de soort leiden. In deze situatie is de gekozen inrichting en werkwijze het beste voor de aanwezige soorten. Daarnaast gaat het om een tijdelijke verstoring. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

Het project is locatiespecifiek. De betreffende woningen zijn aan het eind van hun levensduurcyclus. Daarom is het uitvoeren van groot onderhoud noodzakelijk. Door onder andere het dak te isoleren wordt een beter duurzaamheidslabel verkregen en kan er voldaan worden aan de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het convenant.

De werkzaamheden moeten uitgevoerd worden in de periode maart tot en met oktober in verband met de aanwezigheid van asbest en de veiligheid tijdens het werk. Deze periode is voor de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis een kwetsbare periode. U zorgt echter voor tijdelijk alternatieve verblijfplaatsen waar de betrokken dieren tijdens de kwetsbare periode naar kunnen uitwijken.

Omdat de werkzaamheden niet op een andere locatie of andere wijze uitgevoerd kunnen worden is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van de volksgezondheid' en 'de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Volksgezondheid

Het verbeteren van het binnenmilieu van woningen, scholen en kindercentra is één van de speerpunten uit de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid (bron: www.rivm.nl). Door het groot onderhoud en de verduurzaming zullen de woningen technisch in betere staat verkeren en beter geïsoleerd zijn. Door isolatie van woningen en het verbeteren van de ventilatie kunnen enerzijds de energielasten sterk verlaagd worden en anderzijds het comfort en het binnenmilieu verbeterd worden. Door de woningen goed te isoleren kunnen we stellen dat vocht en tochtproblemen tot het verleden horen, hiermee wordt bijgedragen aan een verbetering van de volksgezondheid.

Datum
30.11.2018

Kenmerk
2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Mensen kunnen gezondheidsklachten ondervinden door vocht in de woning. Het is niet duidelijk welke specifieke factoren in een vochtige woning hiervoor verantwoordelijk zijn. Waarschijnlijk spelen huisstofmijten en schimmels een belangrijke rol. Ook kan vocht ervoor zorgen dat chemische stoffen zoals formaldehyde uit bouwmaterialen vrijkomen. Daarnaast kan ook een te droge woning tot gezondheidsklachten leiden. In onderzoek is een consistente associatie gevonden tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is waarschijnlijk dat schimmels een rol spelen in de relatie tussen vochtige woningen en gezondheidseffecten, maar een kwantitatieve onderbouwing hiervan (nog) ontbreekt (bron: www.rivm.nl). In het kader van de volksgezondheid is het dan ook belangrijk dat betreffende werkzaamheden worden uitgevoerd. Door de woningen vocht- en tochtvrij te maken, is er meer comfort voor de bewoner.

Daarnaast wordt voldaan aan de wens vanuit de overheid om asbesthoudend materiaal op te ruimen (saneren) richting 2024. De overheid probeert al tientallen jaren de risico's van de blootstelling aan asbest zo veel mogelijk te beperken. Zo waarschuwde de Inspectiedienst SZW vanaf de jaren dertig al voor de gevaren van asbest. Er zijn strenge regels ingevoerd door de inspectiedienst SZW, maar vastgesteld is dat zelfs met al deze maatregelen de risico's van blootstelling onvoldoende kunnen worden beheerst. Ook omdat nu goede vervangingsmiddelen beschikbaar zijn, heeft de overheid besloten het gebruik van nieuw asbest nu geheel te verbieden en hebben ze de wens om al het bestaande asbest op te ruimen.

Energiebesparing (voor milieu wezenlijk gunstige effecten)

De werkzaamheden resulteren in een lager energieverbruik. Die energiebesparing levert een wezenlijk milieuvoordeel op omdat een lager gasverbruik zorgt voor minder uitputting van fossiele brandstoffen en minder uitstoot van broeikasgassen. Klimaatverandering kan tot gevolg hebben dat soorten zich verplaatsen ten gevolge van verandering en/of het ongeschikt worden van habitat en het uitsterven van soorten en/of verandering in de voedselketen. Hoewel de toepassing van het tegengaan van de effecten van het broeikaseffect een mondiale aangelegenheid is, is de ontwikkeling van en het streven naar reductie van emissies voor ieder individueel land een belangrijk politiek thema. Wil op mondiaal niveau de problematiek van het broeikaseffect worden aangepakt, dan zal ook op nationaal niveau dienen te worden geïnvesteerd. Dergelijke investeringen bestaan uit kleinere lokale ontwikkelingen zoals het verbeteren van de isolatie van woningen. Het klimaatprobleem wordt zo bij de bron aangepakt. Daar komt bij dat energiebesparing en duurzaamheid hoog op de agenda staat van de woningcorporaties. Minister Spies (Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties), Aedes (vereniging

van woningcorporaties), de Woonbond en Vastgoed Belang legden hun gezamenlijke ambities en doelstellingen vast in het geactualiseerde Koepelconvenant Energiebesparing Gebouwde Omgeving & Convenant Energiebesparing Huursector dat ze beiden op 28 juni 2012 ondertekenden. Hierin is opgenomen dat alle huurwoningen in 2020 gemiddeld een B-label moeten hebben. Dit geldt ook voor deze woningen. Het verduurzamen van de woningen wordt dan ook uitgevoerd conform het Aedes convenant.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang in verband met de volksgezondheid of de openbare veiligheid, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. Renovatie en isolatie van (vooroorlogse) woningbouw biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Ook de verwijdering van asbest draagt bij aan de volksgezondheid. Daarnaast is (voor gewone dwergvleermuis) het belang 'de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende aangetoond, omdat duurzame woningen bijdragen aan energiebesparing.

Datum

30.11.2018

Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De huismus is een algemene soort in Nederland en de staat van instandhouding is momenteel "matig ongunstig"²². De staat van instandhouding van de huismus komt door de uitvoering van de renovatiemaatregelen echter niet in gevaar. De maatregelen zorgen ervoor dat tijdens en na de werkzaamheden voldoende nest- en rustplaatsen aanwezig zijn. Hierdoor blijft de functionele leefomgeving van huismus in Slagharen gewaarborgd en is er geen invloed op de plaatselijke staat van instandhouding. Er wordt natuurinclusief gewerkt, alle daken worden voorzien van voorzieningen voor huismus en, zodat het (potentieel) aanbod aan geschikte nestlocaties in de wijk niet achteruitgaat.

De landelijk staat van instandhouding van gierzwaluw is gunstig (SOVON). Er zijn enkele nesten aangetroffen in het plangebied. De genomen maatregelen voorkomen dat er een invloed is op de (lokale)staat van instandhouding.

De gewone dwergvleermuis is een algemeen voorkomende soort, de soort staat niet op de Rode lijst. In de omgeving van het plangebied is de soort algemeen verspreid. De genomen maatregelen voorkomen dat er een invloed is op de (lokale) staat van instandhouding. Er wordt natuurinclusief gewerkt, alle daken worden weer geschikt gemaakt voor de gewone dwergvleermuis zodat het (potentieel) aanbod aan geschikte locaties niet achteruitgaat.

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²³ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is

²² <https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>

²³ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁴. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Wij adviseren u om bij de hoekpannen openingen te creëren (evt. door het uitzagen van toegangen), zodat de gierwaluw ook onder de pannen kan komen. Deze maatregel is niet noodzakelijk, maar komt de lokale populatie wel ten goede.

C Slotconclusie

Datum
30.11.2018
Kenmerk
2018/0513915
Pagina

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing van de volgende verboden te verlenen:

- de nesten en/of rustplaatsen van de huismus en de gierwaluw opzettelijk te vernielen of te beschadigen;
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Uw brief
Uw kenmerk

Deze ontheffing is nodig voor het uitvoeren van groot onderhoud en verduurzaming aan woningen van Beter Wonen Vechtdal te Slagharen - complex 05102 en 05201. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

---

²⁴ Art. 1.11, eerste en tweede lid

Bijlage 3. Op maat gemaakte nokkast gierzwaluw

De voorziening wordt op de plek van de huidige verblijfplaatsen opgehangen waardoor de gierzwaluw ze snel zal ontdekken en gebruik van zal maken. Deze voorziening wordt op maat gemaakt in de nok van de gevel.

Deze voorziening bied plaats aan 5 broedparen (maten voor de ruimten zijn diepte van de gehele voorziening 15-20 centimeter, hoogte individuele ruimten breed 30-35 centimeter, hoog 20 centimeter. De grootte van de gehele voorziening is afhankelijk van de hoek in de nok dus dat is maatwerk. In de onderplank is in de hoeken een klein kuiltje uitgefreesd (andere zijde als invliegopening) zodat hier de eieren gelegd kunnen worden en niet weggrollen. Invliegopening is ovaal 7 centimeter lang en 3,5 centimeter hoog.

De kasten bestaan uit duurzaam Robina hout met aan de voorzijde een trespa plaat. Doordat de voorzieningen onder het overstek in de nok geplaatst worden is er ook vrijwel geen last van inregening.

Datum

30.11.2018

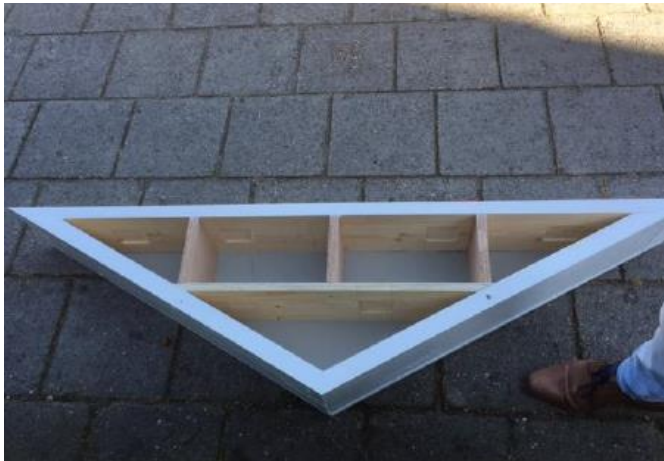
Kenmerk

2018/0513915

Pagina

Uw brief

Uw kenmerk

Beeld binnenzijde.

Geplaatste kast onder nok

